

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA'LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

SAMARQAND IQTISODIYOT VA SERVIS INSTITUTI

Bo'lim boshlig'i bo'yicha prorektor
T. S. Shatipo

80

MOLIYA

FANI BO'YICHA

SILLABUSI

(Kunduzgi va kechki ta'lim shakli uchun)

Bilim sohasi: 400 000 - Biznes, boshqaruv va huquq

Ta'lim sohasi: 410 000 - Biznes va boshqaruv

Ta'lim yo'nalishi: 60410500- Bank ishi va auditi

Samarqand – 2024

Modul / FAN SILLABUSI
Bank-moliya xizmatlari fakulteti
Ikkinchi va kechki ta'lim bo'limi
uchun
60410500 - Bank ishi va auditi
ta'lim yo'nalishi

Fan nomi:	MOLIYA
Fan turi:	Majburiy
Fan kodi:	FINAN8
Yil:	3
Semestr:	5,6
Ta'lim shakli:	Kunduzgi va kechki
Mashg'ulotlar shakli va semestriga ajratilgan soatlar:	300
Ma'ruza	60
Amaliy mashg'ulotlar	60
Laboratoriya mashg'ulotlar	-
Seminar	-
Mustaqil ta'lim	180
Kredit miqdori	10
Baholash shakli:	Test
Fan tili:	O'zbek

Fan maqsadi (FM)	
FM1	“Moliya” fanining asosiy maqsadi talabalarda moliya, moliyaviy siyosat, moliyaviy munosabatlar, pul oqimlari harakati, moliyaviy boshqaruv, moliyaviy yangiliklar, pulning davriy qiymati va pul oqimlarining diskontli tahlili, moliyaviy hisobotlar, davlat va nodavlat moliyaviy muassasalarning moliyaviy faoliyati, moliyaviy risklar, startaplarni moliyalashtirish, moliyaviy nazoratni tashkil asoslari, sug'urta va boshqa shu kabi moliyaviy tushunchalar bo'yicha yo'nalishga mos bilim, ko'nikma va malaka shakllantirish hisoblanadi.

Fanni o'zlashtirish uchun zarur boshlang'ich bilimlar	
1	Ekonometrika (MTE1114)
2	Iqtisodiyot nazariyasi (ECONOM6)
3	Mikroiqtisodiyot (MICROE6)
4	Makroiqtisodiyot (MAKROEC6)

Ta'lim natijalari (TN)	
Bilimlar jixatidan:	
TN1	moliya sohasidagi xodimlariga qo'yiladigan kasbiy talablar;

TN2	moliya tizimi faoliyatida axborot-kommunikatsion texnologiyalarning o'rni;
TN3	moliyaning mohiyati, funksiyalari va vazifalari;
TN4	moliya tizimining tarkibi;
TN5	moliyaviy qarorlarning farqli jihatlar;
TN6	moliyaviy siyosat va uning tarkibiy qismlari;
TN7	moliyaviy boshqaruv haqida <i>tasavvurga ega bo'lishi</i> ;
	Ko'nikma jixatidan:
TN8	moliya tizimida sug'urta munosabatlarini takomillashtirish;
TN9	moliyaviy risklarning mohiyati va ularning turlari;
TN10	kichik biznes moliyasining o'ziga xos xususiyatlari;
TN11	startaplarni moliyalashtirish;
TN12	moliyaviy hisobot: mazmuni, vazifalari va turlari;
TN13	xalqaro moliya munosabatlar;
TN14	xo'jalik yurituvchi sub'ektlarning moliyaviy resurslari;
TN15	asosiy va aylanma kapital doiraviy aylanishning moliyaviy jihatlar;
TN16	moliyaviy nazoratni tashkil etish asoslari;
TN17	moliyaviy risklar nazariyasi;
TN18	xo'jalik yurituvchi sub'ektlarning ishlab chiqarish chiqimlari, foydasi va rentabelligini hisoblash va amaliyotda qo'llash <i>ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak</i> .

Fan mazmuni		
Mashg'ulotlar shakli: Ma'ruza(M)		soatlar
M1	Moliyaning mohiyati va funksiyalari	2
M2	Moliya tizimi	2
M3	Davlat moliyasi	2
M4	Davlat byudjeti	2
M5	Бюджет жараёни	2
M6	Moliyaviy siyosat	2
M7	Moliyaviy boshqaruv	2
M8	Moliyaviy rejalashtirish va tartibga solish	2
M9	Moliyaviy nazorat	2
M10	Moliya va risklar	2
M11	Moliyaviy innovatsiyalar va texnologiyalarning rivojlanishi	2
M12	Moliyaviy bozorlar	2
M13	Moliyaviy vositachilar	2
M14	Pulning davriy qiymati va pul oqimlarining diskontli tahlili	2
M15	Xo'jalik yurituvchi sub'ektlar moliyasini mohiyati va funksiyalari	2

M16	Korxonalar moliyasini boshqarish	2
M17	Korxonalar moliyaviy barqarorligining tahlili	2
M18	Xo'jalik yurituvchi sub'ektlarni moliyaviy resurslari va kapitali	2
M19	Asosiy kapital doiraviy aylanishning moliyaviy jihatlar	2
M20	Aylanma kapital doiraviy aylanishning moliyaviy jihatlar	2
M21	Xo'jalik yurituvchi sub'ektlarning xarajatlari	2
M22	Xo'jalik yurituvchi sub'ektlarning foydasi va rentabelligi	2
M23	Xo'jalik yurituvchi sub'ektlarning баҳо сиёсати ва баҳолашни шакллантириш асослари	2
M24	Investitsion dasturlarni moliyalashtirish	2
M25	Startaplarni moliyalashtirish	2
M26	Davlat krediti	2
M27	Sug'urta	2
M28	Ijtimoiy soha moliyasi	2
M29	Uy xo'jaliklari moliyasi	2
M30	O'zbekistonda raqamli moliyani rivojlantirish va kripto-birjalar faoliyatini tashkil etish masalalari	2
	JAMI	60

	Mashg'ulotlar shakli: Amaliy mashg'ulot (A)	Soatlar
A1	Moliyaning mohiyati va funksiyalari	2
A2	Moliya tizimi	2
A3	Davlat moliyasi	2
A4	Davlat byudjeti	2
A5	Бюджет жараёни	2
A6	Moliyaviy siyosat	2
A7	Moliyaviy boshqaruv	2
A8	Moliyaviy rejalashtirish va tartibga solish	2
A9	Moliyaviy nazorat	2
A10	Moliya va risklar	2
A11	Moliyaviy innovatsiyalar va texnologiyalarning rivojlanishi	2
A12	Moliyaviy bozorlar	2
A13	Moliyaviy vositachilar	2
A14	Pulning davriy qiymati va pul oqimlarining diskontli tahlili	2
A15	Xo'jalik yurituvchi sub'ektlar moliyasini mohiyati va funksiyalari	2

A16	Korxonalar moliyasini boshqarish	2
A17	Korxonalar moliyaviy barqarorligining tahlili	2
A18	Xo'jalik yurituvchi sub'ektlarni moliyaviy resurslari va kapitali	2
A19	Asosiy kapital doiraviy aylanishning moliyaviy jihatlar	2
A20	Aylanma kapital doiraviy aylanishning moliyaviy jihatlar	2
A21	Xo'jalik yurituvchi sub'ektlarning xarajatlari	2
A22	Xo'jalik yurituvchi sub'ektlarning foydasi va rentabelligi	2
A23	Xo'jalik yurituvchi sub'ektlarning баҳо сиёсати ва баҳолашни шакллантириш асослари	2
A24	Investitsion dasturlarni moliyalashtirish	2
A25	Startaplarni moliyalashtirish	2
A26	Davlat krediti	2
A27	Sug'urta	2
A28	Ijtimoiy soha moliyasi	2
A29	Uy xo'jaliklari moliyasi	2
A30	O'zbekistonda raqamli moliyani rivojlantirish va kripto-birjalar faoliyatini tashkil etish masalalari	2
	JAMI	60

№	Mustaqil ta'lim (MT)	Ajratilgan soat
MT1	Moliyaning ijtimoiy-iqtisodiy mohiyati va funksiyalari.	4
MT2	Iqtisodiyotni liberallashtirish sharoitida moliya tizimining mohiyati va o'ziga xos xususiyatlari.	6
MT3	Davlat moliyasi va uning tarkibiy tuzilishi.	6
MT4	Davlat byudjeti – davlatning asosiy moliyaviy rejasi sifatida.	4
MT5	Moliyaviy siyosat – mamlakat moliyaviy barqarorligining asosi sifatida.	4
MT6	Global iqtisodiyotning zamonaviy sharoitida moliyaviy boshqaruv.	6
MT7	Moliyaviy nazorat – moliyaviy siyosatning majburiy elementi sifatida.	4
MT8	Globalashuv sharoitida moliya va risklar.	6
MT9	Globalashuv sharoitida moliyaviy innovatsiyalar va texnologiyalarning rivojlanishi.	4
MT10	Moliyaviy bozorlar: ijtimoiy-iqtisodiy mohiyati va tarkibi.	6
MT11	Moliyaviy vositachilar: turlari va funksiyalari.	6
MT12	Pulning davriy qiymati va pul oqimlarining diskontli tahlili.	6

MT13	Iqtisodiyotni liberallashtirish sharoitida xo'jalik yurituvchi sub'ektlar moliyasining mohiyati va funksiyalari.	6
MT14	Iqtisodiyotni isloh qilish sharoitida xo'jalik yurituvchi sub'ektlar moliyaviy resurslari va kapitali.	6
MT15	Asosiy va aylanma kapital doiraviy aylanishning moliyaviy jihatlar.	6
MT16	Xo'jalik yurituvchi sub'ektlarning xarajatlari, foydasi va rentabelligi.	6
MT17	Zamonaviy sharoitlarda moliyaviy hisobot: mazmuni, funksiyalari va turlari.	6
MT18	Startaplarni moliyalashtirish va ularning o'ziga xosligi.	4
MT19	Sug'urta: mohiyati va funksiyalari.	6
MT20	Ijtimoiy soha moliyasi: mohiyati va ahamiyati.	6
MT21	Uy xo'jaliklari moliyasi, ularning shakllanishi va taqsimlanishi.	6
MT22	O'zbekistonda raqamli moliyani rivojlantirish va kripto-birjalar faoliyatini tashkil etish masalalari.	6
JAMI:		120

Asosiy adabiyotlar	
1	Боди З., Мертон Р. Финансы. Учебник. Пер. с англ. – М.: “Вильямс”, 2007.
2	Маликов Т.С. Молия: амалий жиҳатлар. (Ўқув қўлланма). – Т.: «Nihol print» ОК, 2022. – 372 б.
3	Malikov T., Olimjonov O. Moliya. Darslik. – T.: “Iqtisod-moliya”, 2019. - 920 b.
4	Malikov T. Moliya. O'quv qo'llanma. – T.: “Iqtisod-moliya”, 2018. -274 b.
5	Zaynalov J.R., Xusanov B.Sh., Aliyeva S.S., Latipova Sh.M. Davlat byudjeti. O'quv qo'llanma. – Toshkent: “Iqtisod-Moliya”, 2021. 316 b.
6	Nurmuhammedova B.I., Hamdamov Sh.X. Davlat moliyasi. Darslik. – T.: “Iqtisod-Moliya”, 2021. 436 b.
7	Зайналов Ж.Р., Ибрагимов Н.А., Ахроров З.О. Корхоналар молияси. Ўқув қўлланма. СамИСИ: “STAP-SEL” МЧЖ. 2023. - 268 б.
Qo'shimcha adabiyotlar	
1	Zaynalov J.R., Xusanov B.Sh., Aliyeva S.S., Ro'zibayeva N.X. va b. Moliya bozori: Darslik -T.: “Iqtisod-moliya”, 2020. - 480 b.
2	Zaynalov J.R., Xodjayev E.N., Xusanov B.Sh., Ro'zibayeva N.X. va b. Investitsiya: Darslik -T.: “Iqtisod-moliya”, 2020. - 316 b.
3	«Технология блокчейн: то, что движет финансовой революцией сегодня / Дон Тапскотт, Алекс Тапскотт; [пер. с англ. К. Шашковой, Е. Ряхиной]»: Эксмо; Москва; 2017
Internet-saytlar	
4	www.gov.uz - O'zbekiston Respublikasining hukumat portali.
5	www.lex.uz - O'zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi.

6	www.imf.uz - O'zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va Moliya Vazirligi rasmiy sayti.
7	www.cbu.uz - O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki rasmiy sayti.
8	www.stat.uz - O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Huzuridagi Statistika Agentligi
9	www.soliq.uz - O'zbekiston Respublikasi O'zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va moliya vazirligi huzuridagi Soliq qo'mitasi rasmiy sayti.
10	www.opcnbudget.uz - O'zbekiston Respublikasi “Ochiq byudjet” portali
11	www.scopus.com – xalqaro ilmiy ma'lumotlar bazasi.

Talabaning fan bo'yicha o'zlashtirish ko'rsatkichini nazorat qilishda quyidagi mezonlar tavsiya etiladi:

a)5 baxo olish uchun talabaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- >fanning mohiyati va mazmunini tuluq yoritita olsa;
- >fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiylik va mantiqiylik saqlanib, ilmiy xatolik va chalkashliklarga yul quymasa;
- >fan buyicha mavzu materiallarining nazariy yoki amaliy ahamiyati haqida aniq tasavvurga ega bulsa;
- >fan doirasida mustaqil erkin fikrlash qobiliyatini namoyon eta olsa;
- >berilgan savollarga aniq va lunda javob bera olsa;
- >konspektga puxta tayyorlangan bulsa;
- >mustaqil topshiriqlarni tuluq va aniq bajargan bulsa;
- >fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy-huquqiy hujjatlarni tuluq uzlashtirgan bulsa;

b)4 baxo olish uchun talabaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- >fanning mohiyati va mazmunini tushungan, fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiy va mantiqiy chalkashliklarga yul quymasa;
- >fanning mazmunini amaliy ahamiyatini tushingan bulsa;
- >fan buyicha berilgan vazifa va topshiriqlarni o'quv dasturi doirisida bajarsa;
- >fan buyicha berilgan savollarga gugri javob bera olsa;
- >fan buyicha konspektini puxta shakllantirgan bulsa;
- >fan buyicha mustaqil topshiriqlarni tuluq bajargan bulsa;
- > fanga tegishli konunlar va boshqa me'yoriy hujjatlarni uzlashtirgan bulsa.

v)3 baxo olish uchun talabaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- >fan haqida umumiy tushunchaga ega bulsa;
- >fandagi mavzularni tor doirada yoritib, bayon qilishda ayrim chalkashliklarga yul quyilsa;
- >bayon qilish ravon bulmasa;
- >fan buyicha savollarga mujmal va chalkash javoblar olinsa;
- >fan buyicha matn puxta shakllantirilmagan bulsa.

*** g)quyidagi hollarda talabaning bilim darajasi qoniqarsiz 2 baxo bilan baxolanishi mumkin:**

- >U fan buyicha mashgulotlarga tayorgarlik kurilmagan bulsa;
- >fan buyicha mashgulotlarga doir xech qanday tasavvurga ega bulmasa;
- >U fan buyicha matnlarni boshqalardan kuchirib olganligi sezilib tursa;
- >fan buyicha matnda jiddiy xato va chalkashliklarga yul quyilgan bulsa;
- >fanga doir berilgan savollarga javob olinmasa;
- >fanni bilmasa.

Agar talaba hemis tizimida baholanganda quyidagicha baholanadi.

0-59 ballgacha 2 baho, 60-69 ballgacha 3 baho,
70-89 ballgacha 4 baho, 90-100 ballgacha 5 baho

FAN O'QITUVCHISI TO'G'IRISIDA MA'LUMOT

Muallif:	Ernazarov Nuriddin Elamonovich iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
E-mail:	n.ernazarov@gmail.com
Tashkilot:	Samarqand iqtisodiyot va servis instituti, "Moliya" kafedrası
Taqrizchilar:	I.Salamov – SamVMI "Chorvachilikda iqtisodiy samaradorlik va buxgalteriya hisobi" kafedrası dotsenti, i.f.n. O.X.Oqbo'tayev - Samarqand viloyat Iqtisodiyot va moliya bosh boshqarmasi boshlig'i o'rinbosari

Mazkur Sillabus institut o'quv-uslubiy Kengashining 2024 yil 29 08 dagi 4-sonli yig'ilish bayoni bilan tasdiqlangan. (№ 3-09-03/11)

Mazkur Sillabus "Moliya" kafedrasining 2024 yil 26 08 dagi 1-sonli yig'ilish bayoni bilan maqullangan.

O'quv-uslubiy boshqarmasi boshlig'i I.E. Shodmonov

Fakultet dekani O.M. Pardayev

Ikkinchi va kechki ta'lim bo'limi boshlig'i R. Samandarov

Kafedra mudiri J.R. Zaynalov

Tuzuvchi N.E. Ernazarov